

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejérmegyei gazdasági-egylet, községi jegyzők, iskolatanács és a tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért igrtattatik be.

1872. június 16-án.

24. szám.

III. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal”

Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési felhívás

„Székesfejérvár”

társadalmi hetiközöny

4. 1/2 évi vagyis 1872. jul.—decemberi folyamára.

Lapunk eddigi kitzűzött iránya mellett megmarad, a mennyiben politikába nem avatkozok, de társadalmi és közművelődési érdekeinkben a legszabadelvűbb irányt követve, mindig a nagy közönség érdekeit fogja tekintetbe venni s egyesek érdekei által korlátoztatni nem engedí magát.

Igyekezni fogunk egy tartalomdús, minden kívánalmat kielégítő lapot a közönségnek olvasmányul adni, valamint feladatunkul tűztük ki, hogy a társadalomban levő elkülönítő, s közös érdekeinket veszélyeztető akadályokat lehetőleg gyengéd kézzel elsimítsuk, valamint városunk és megyénk javának előmozdítására, felvirágoztatására, ügyeik védelmére és felvilágosítására minden alkalmat felhasználni kötelességünknek tartandjuk.

Hogy pedig kitzűzött feladatunknak minél sikeresebben megfelelhessünk, t. munkatársaink szives támogatását valamint előfizetőink tapasztalt részvétét és tömeges pártolását bizalommal kérjük.

A lap előfizetési ára:

július—szeptemberi évnegyedre . . . 1 frt.
július—decemberi félévre 2 frt.

Előfizetések a m. kir. postahivataloknál legelőnyösebben postakártyán eszközölhetők.

Az előfizetési pénzek Klökner Péter laptulajdonos-kiadó könyvkereskedéséhez küldendők.

Kérjük az előfizetéseket e hó 28-ig eszközölni, hogy a lap; de különösen a czimszalagok nyomtatása iránt intézkedhessünk.

Klökner Péter,

Dieterich Szilárd,

kiadó-tulajdonos.

felelős szerk.

A választások alkalmára.

A politikai pártok küzdelmei, mérkőzései kisebb nagyobb mértékben bizonyos izgatottságot s némi szenvedélyességet szoktak előidézni, hogy ez nem igen lehet másképp, nagyon érthető, mert a meggyőződés eszméje mellett harc, s annak győzelemei juttatása lázas tevékenységgel hatja át az ember idegeit, s így a lelkesedés mellé a szenvedélyesség egy neme is járul.

Magyarország történetében a pártokrai szakadás, a pártküzdelmek véres és megrázkódtató nyomokat mutatnak föl, s csak Isten különös kegyének s népünk szívós természetének köszönhetjük, hogy még élünk, tette és életre képes nemzet vagyunk.

A jelen választási pártküzdelmek, habár nem is a mult időkhöz hasonló létkérdés s egymás irtásában gyökeredzik, s habár alkotmányos országban kell, hogy pártok legyenek, de küzdelmeink s harcaink folyjanak a higgadság az emberi jog és meggyőződés tiszteletben tartása mellett, mert az erkölcsi sülyedés, a lélek megmetyelése sokkal károsabb, sokkal veszélyesebb hazánkra és népünkre nézve, mint a mult idők fegyveres pártküzdelmei.

Az eszmék, a meggyőződés harcainak, küzdelmei ha azok a higgadság, a becsület határai között folynak, a legnemesebbek, hisz az emberiség műveltségi képességének fokozatosítását, jelen értelmi állás-

pontjának magasságát egyedül az eszmecserék harcai által létrejött tisztult fogalmaknak köszönheti.

Hogy alkotmányos jogainak gyakorlatát népünk oly lelkesedve, oly általános részvéttel és tevékenységgel karolja föl, csak életre valóságáról ad fényes bizonyítványt, de, hogy e gyakorlatot elhomályosítja azon határt nem ismerő szenvedélyesség és vilongás, mely a pártok mérkőzései közt nyilvánul, s a jelenben oly szomorúan tapasztalható, tán szükségtelen is mondanunk. Pedig a ki figyelemmel kíséri a nemzet életébeni mozzanatokot, a ki a lélektani működések buvátkodását gyakorolta, át fogja látni, hogy mily hátrányára van a választásoknál nyilvánulni szokott, fékvesztett szenvedélyesség az értelem józan és helyes működésének, irányának.

Pedig e visszaélések, a megyénkben is tapasztalt botrányos cselekedetek nem annyira népünk, mint inkább azok rovására esik, kik állásuk és befolyásuknál fogva a népre befolyással bírván, nem fordítanak kellő figyelmet azon cselekvési módra, melylyel a választás izgalmi közt a kedélyeket a higgadság és becsület útján vezetni kell, s mintegy könnyelműen engedik a közönség nagy részének lelki meggyőződését s tiszta érzetét az embertelenség feneketlen iszapjába sülyedni.

Hogy az ily határt nem ismerő szenvedélyesség és elkeseredett pártküzdelmek mily gyümölcsöket terem, példa reá az alig multban városunk; mert a pár év előtti követválasztási pártküzdelmet, a személyes gyűlés és visszatorlás kíséretében a kívülről bevitték a városház termébe s kiterjesztették azok személyeire is, — s mi lett az eredmény? hogy a város ügye szenvedett általa, mert egyetlen közgyűlése nem folyhatván le személyeskedés nélkül, az ügyek mindég elintézetlenül maradtak, s féléven keresztül nem végeztek el annyit, mint a jelenben egy közgyűlés elvégez.

A nemzet minden tagjának csak egy czélja lehet, a haza boldogítása, az ut, az eszköz melyen e czélhoz eljuthatni, lehet különböző, csak hogy azok negválasztásában kell az eszélyesség, a józan ész szülte helyes irány és a tiszta erkölcsi érzet adta uton haladni. A fogalmak eltérése miatt, mikor a czél szent ügyének kivívása hatja át mindeniket, nem szabad a vakgyűlöletnek egymás iránt kebleinkben helyet aini.

Az ellenfél szót nem kell félreérteni, nem kell félremagyarázni, mert vannak sokan, kik e kifejezést összekeverik az ellenség fogalmával, pedig, hogy e kettő között mily óriási különbség van, minden józanul gondolkodó ember beláthatja, hisz a nemes, a haza ügyét szívén és lelkén hordozó ellenfélnek ugyanazon czé a törekvése, csak annak elérésére megkiváncsolt és eszközök megválasztásában térnek el egymástól; holott az ellenségnek különvált érdekei vannak.

A pártküzdelmek által felkorbácsolt emberi szenvedély sokszor nagyon messzire elsodorja a gyengelelkűeket s a túlás végletekre viszi, s egyik is másik is politikai énesében hazaárulót lát, elfeledve, hogy ő a másik ital ha véle egy indokból indul ki szinte azon állásb helyeztetik. A fékvesztett érzelm, a fanatikus lz a máskor becsületes és jó egyetértésben volt embereket dühös ellenségekké teszi, s képesek egymásrófeltenni, hogy elfoglalt pártállásuk a megvesztegésbe gyökeredzik. Sajnos, hogy ezen tév fogalom njd minden osztálynál megvan, a

mi pedig nagy hiba, mert így nem csoda, ha a nép miveletlenebb része, ki ugyszólván politikai ítélőhatséggel és józansággal alig bír, határt nem ismerő, felzgatott szenvedélyével a tettelegesség terére engedí magát ragadtatni.

Azért ujjolag azokhoz szólunk, kik a nép vezetőivé lettek, hogy ne engedjék a szenvedélyesség szülte rosz indulat és vak gyűlöletet a nép keblében meggyökeredzni, mert az keserűen szokta magát később megboszulni, s többnyire azokon, kik tán a zavarosban halászni óhajtván, a szenvedély által elragadottakat saját czéljaik kivívásának elérésére felhasználták. A szeretet, a békés küzdelem és higgadság, mely az emberiségnek mind megannyi boldogító érdemei, kísérjenek bennünket küzdelmeink közt, és segítsenek arra, hogy sokat szenvedett édes hazánk népeinek boldogulását előmozdíthassuk.

Ismertetés.

Székesfejérvári ásatások eredménye.

II.

(V é g e.)

Miután röviden megemlékeztünk a templom történeti multjáról, úgy azon építészeti irányokról, melyek szerint koronként átídomitott, az ásatás második főeredményéről az itt lelt királyi s más sírokról és tetemekről szólunk röviden. Nem követhetjük H. ur értekezésének fonalatát, a középkori temetkezésről irt igen érdekes cikkét itt csak névleg említjük meg, de arról térhiány miatt bővebben nem szólhatunk; e helyett egyenesen a talált temetkezési helyekre s ezekből vont következtetésre térünk át. Részletesen leírva szent István s családjának temetkezési helyét: „alig van remény — ugymond, hogy akár szent István, akár Imre ereklyéjének valamely részét a fejérvári templomban megtaláljuk. De ha szerencsétlennek is az ásatás folytatása alatt szent István testét feltalálni; min azért igen kételkedhetni; mert veszedelem esetében az ereklyék őreinek első kötelessége ezeket megmenteni: a kezét semmi esetre nem találhatjuk, s e részről a budai jobbnak hitelessége nem csökkenhet; mert a kéz már a test ünnepélyes átvitelekor hibázott, azért már akkor sem tudták megtalálni becses gyűrűjét.”

Az igen alapos okoskodások után kijelelt szent István s családja féle temetkezési helyen, egy nő s két férfi és egy gyermek-esontvázra találtak. A csontok orvosilag megvizsgálva, temetkezési idejökre, tekintve könnyűségük s porhanyosságukat legkevesebbet 500 évet kell mondanunk. A nőváz orvosilag megvizsgálva 50 évesnek ítéltetett; H. szerint a történeti adatok nyomán, itt eltemetett Gizella, István nővére, vagy Saroltának István anyjának váza lehet. Az egyik férfi 26 évesnek nyilvánítván H. szerint Vazul, a másik 30 évesnek, H. szerint Zár-László váza lehet. A gyermekváz szent István valamelyik kiskorában elhalt gyermeke lehetett.

A második királyi sír, melyet Henszlmann az ásatások folyamában feltalált, Kálmán s neje sírjának tartatik, ez szent István basilikája déli apsis tornyának középpontján találtatott. A két kőkoporsó közül egyik egészen üres volt, másikban összegetett csontokat, de még ilyeneknek is csak parányi részeit, kivéve az ép koponyát állkapcsával és teljes számu 32 ép fogával találtak, hasonlólag harangfolyadékot s vasszőgeket letek benne. E sírt H. Kálmánának tartja. Ez hypothesis — ugymond — de úgy tetszik oly benső erővel bíró hypothesis, hogy azt csak a folytatott ásatások ellentanusága döntheti meg.

A harmadik királyi sírbolt III. Béláé volt, mely még 1848. december havában találtatott meg kutatás alkalmával, ezen nagyszerű lelet képezte tulajdonképi

alapját a további ásatásoknak. Minthogy III. Béla sírjáról, úgy benne talált kincsekről már bővebben, különösen Pauer János cz. püspök ur ő mélt. igen érdekes értekezésében a „Fejérvárott koronázott királynékról“ szólott, jelenleg bővebb említését mellőzzük. De igen is szólnunk azon három sírról, mely III. Béla s neje koporsója körül találtatott. Ezek közül H. az említett király mellett fekvő vázlat III. Béla azon fiának tartja, kinek nevét írónk nem említi, de róla többször megemlékeznek. A király lábai alatt nyugvó két test egyikében Agnesre III. István várandos állapotban hátrahagyott nejeire ismernek írónk, ki nemsokára a szülés után meghalt gyermekével egy sírba temettetett, a mellette fekvő egészen összezuzott s hányt csontvázat Pauer János ur III. István király vázának tartja.

Nevezetes még Albert király állítólagos sírja, mely tökéletesen kirabolva találtatott. H. szerint, hiteles elbeszélések nyomán, e század elején csatorna-ásás alkalmával történt e barbar pusztítás, Barkóczy akkori fejérmegyei püspök alatt, ki mint mondják több talált tárgyat adott a bécsi kincstárba, míg muzeumunk csak néhány apróságot kapott tőle. Ezen sírkamra különben rácsözva, igen művészileg volt kiállítva, izlése a XV. századra mutat.

Ezenkívül még több kirabolt sír, köztök H. szerint Buzlay családé is fordult elő, melyek mind a csatorna-ásás alkalmával dultak fel. Szent István családja sírja felett találtatott, a már e lapok hasábjain említett Varkocs fővezér teteme — fő nélkül.

Az 1839. esetleg és az 1848. és 1862. évi rendszeres ásatások a fejérvári templom alapzatában négy királyi sírhelyet fődöztek fel: szent Istvánét, Kálmánét, (?) III. Bélát; Albertét. (?) Itt vannak még eltemetve II. Béla, II. Géza, II. László, IV. István, III. László, I. Karoly, I. Lajos, Mátyás, II. Ulászló, II. Lajos, és Zápolya János, kinek azonban teste elvitetett s Mihály templomában, a külvárosban temettetett el. Ezen királyok közül alig néhány sírját tudjuk körülbelül meghatározni. Nagyobb fényt derítene mind hazánk, mind középkori építészeti művészetünk történetére az ásatások netaláni folytatása. Hihetőleg említett királyaink sírjait is feltalálhatnók, ha ugyan, a számtalan dűlások alatt, melyeken a templom nem annyira a török alatt, mint az idegen zsoldosok garázdálkodásai s az újabb korban a csatornaásások alkalmával átment, ki nem rabolták. Történelmi kútfőink, úgy H. ur ásatás közben szerzett tapasztalatai szerint határozottan állíthatjuk, hogy a török a sírokat nem pusztította oly mértékben, mint azon külföldi zsoldosok, kik a török világ alatt hazánkba behozatva, nagyobb dűlást s pusztítást követek el, mint a török maga. Hiteles adatok nyomán, ezek raboltak ki kincsszombjából a sírok közül többet; épen maradt sírok közül pedig többet a csatornaásók hánytak szét s raboltak ki, művelt századunk harmadik évtizedében.

Ezekben akartam röviden vázolni Henszlmann ur valóban becses művét.

E rövid ismertetés által is figyelmeztetni kívánom megyénk s városunk közönségét, mily drága kincs rejlik határai közt a föld alatt. Felhívni arra, ne hagyja továbbra is jeltelen nyugodni a legnagyobbak sírjait, azon nagyokét, kik egykor virágrázó karokkal Magyarhont a nagyság tetőpontjára emelték. Állítsunk legalább egy kis jelt, egy négyszög tábla elég lesz rövid felirattal, mely megjelölje az egykori templom helyét, s azoknak eddig jeltelen sírjait, kiknek három tenger partja uralta hatalmát. Ne engedjük a rideg közönyt a régiek emlékeit szívünkben végkép kitörölni, s ne az anyagi világ anyagias törekvései által megvetni azokat, kik nekünk önvérük árán hazát szereztek.

Hattyúffy Dezső.

V Á R O S I.

Junius hó 8-án tartott városi rendkívüli közgyűlés Novák Kálmán polgármester elnöke alatt 1/4 11 órakor vette kezdetét, mely a realtanoda kiegészítése érdekében kiküldött bizottság jelentését tárgyalta, mely tárgyalás a ministeriumhoz felterjesztendő államségélyzésérti folyamodás bemutatásával vette kezdetét.

Juraszek Ferenc főjegyző olvasta az általa szerkesztett, a körülmények részletes kifejtését magában foglaló, s remekül szövegezett folyamodást, melyben segélyzésül a m. ministeriumtól 6 ezer forint kérelmeztek. A felolvasott folyamodvány egész terjedelmében elfogadtatván, annak a ministeriumhozi juttatására egy küldöttség neveztetett ki, hogy a sikeresebb célérés tekintetéből a minisaternél szóbeli előterjesztést és felvilágosítást tegyen. A küldöttség tagjaiul: Novák Kálmán elnöke alatt: Schvarcz Gyula, Say Rudolf, és Mendlik Alajos neveztetek ki.

Polgármester ur jelentése a hivatalos átadásról olvastatván, mely alkalommal elnöklő polgármester a felmerült nehézségek és hiányok elintézésére azonnal javaslatot is terjesztett elő, mely a bizottsági gyűlés által mindenkor helyeslőleg fogadtatván, elfogadásuk határozatba ment.

Ugyanis: a számadások felmerülése körül tapasztalt visszamaradások, mely szerint habár a számadások számvéveileg megis vannak vizsgálva, de több év számadásai felülvizsgálva nincsenek, elintézésére id. Námesy Fer. elnöke alatt egy bizottság választott meg.

A házi, községi- és alkamarási-, valamint a pénztári számadások megvizsgálására Hoffmann István elnöke alatt szinte egy bizottság választott meg.

Az alapítványok külön számvéveői vitelére, a számvéveői hivatal és pénztár utasított.

A házipénztár könyvvezetése nem felelvén meg a szabályrendeleteknek, annak rendbehozatalára egy bizottság neveztetett ki. Itt felemlíté elnöklő polgár-

mester, hogy a számvitel Pest városánál oly mintaszertű, hogy az országban legjobbnak mondható, a melynek városunknál behozatala nagyon üdvös volna, s ő erre nézve már a lépéseket megis téve, mivel pár nap előtt Pesten levén, megtekinté a városi számvitelt s ott egy igen ügyes s a számvitelben kiképzett fiatal ember ajánlatot tett, hogy kész a pestvárosi számvitel gyakorlatát, — pár napi itt időzése alatt, utmutatásával begyakoroltatni. Ezen előterjesztés és indítvány elfogadtatván, annak keresztülvitelével polgármester ur bízott meg.

Az ellenőrök a megkívántató biztosíték letételére utasítottak.

A pénztárnok utasított, hogy minden hátralékot 4 hét alatt mutasson ki, valamint annak folytonos nyilvántartását a bizottsági gyűlés elhatározta.

A benyújtott leltározások a tisztikarnak összehasonlítás végett kiadatni rendeltettek. Csitári.

Lövöldei táncvizgalom.

A „székesfejérvári lövészegylet“ mulatságrendező bizottsága f. 1872-ik évi junius hó 29-én, Péter és Pál ünnepén a lövölde helyiségeiben nagyszerű tombolával egybekötött, belépti-díj nélküli táncmulatságot rendez, melyre a hölgyek egyáltalán, úgy az egylet rendes és ideiglenes tagjai és az azok által bevezetendő vidéki vendégek ezennel tisztelettel meghívottak. Tombola kezdete pontban 7 órakor; főnyeremény-tárgy, tetszés szerinti választással, egy varrógép, egy értékes gyümölcsstartó ezüstmű, vagy egy szép lefocheux fegyver. Egy jegy ára 40 kr. — A pénztárnok-ságot ugyszintén a kártyák elárúsítását hölgyeink voltak kegyesek elvállalni. — Tombola után azonnal kezdetik a tánc, melynek végét majd csak a tánczó párok fogják meghatározni. — Ezen alkalommal lövöldözés is rendeztetik, melyre a díjak az egyleti választmány tagjai és a czéllövést tényleg gyakorló tagok adakozásaiból vásároltatnak.

Mind a táncmulatság mind a lövöldözés jó vagy rossz idő esetére bizonyosant megtartatik.

Kelt Sz.-Fejérvárott, 1872. junius 12.

Szeplend Nándor, lövész-mester.

M e g y e i.

Fejérvármegye közönsége a folyó hó 3-án tartott bizottsági közgyűlésében, Ö Felsége a Királyhoz fent írt égis anyjának elhalozása alkalmából részvét-felirat intézését határozta meg, e feliratnak a jegyző tolla a következő alakot adott:

Felséges Császár és Apost. Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

A felséges trón és koronás Király legnagyobb személye iránti törhetlen hűség és őszinte ragaszk-

TÁRCZA.

A nőkérdés hazánkban.

Levelek egy nőhöz.

I.

Kedves barátnóm! Legutóbbi találkozásunk alkalma- kor felkért ön, hogy a miről csak futólagosan, de annyi érdekléssel beszélgettünk, a nőkérdésről adandó alkalommal közöljem önnek tüzetesbben nézeteimet, hogy viszont ön is megtehesse az általam előadottakra saját észrevételeit.

Most, a mennyire elfoglaltatásom engedni, hozzá kezdek ígéretem beváltásához s néhány levéllel megzavarom az ön nyugodt, csöndes családi körét, mely bűnöm legyen megbocsátva annyival is inkább, miután ezt ön maga akarta így.

Mindenekelőtt azt igen jól tudja ön, hogy én a nőemancipációnak csakis szűkebb értelemben vagyok barátja s bizton hiszem, hogy mind az által, — ha indokaimat közölni fogom önnek — nem fog szűkebb- lünek tartani a nők iránt. Én, ki oly feltétlen bámuló- lója, lehet mondani imádója vagyok a természetnek, gyűlölök minden természetellenességet. Már pedig az a nőemancipatio, melyért sokan rajonganak, melyet erőnek erejével, haladéktalanul szeretnének mintegy varázs szóra létesíteni, s melynek célzata nem keve- sebb, mint a nőből, minden szükséges előzmény nél- küli, egy az eddigitől teljesen elütő, egészen új lényt teremteni, a legnagyobb természet-ellenesség, a mi csak lehet a világon; s daczára, hogy nem szeretek ko- moly dolgokból tréfát üzni, vagy másnak ellenérveit valamely nevelés dologgal elütni akarni; mégis mikor az ilyen emancipatorról hallok beszélni, min- dig az amerikai fellázadt néger rabszolgák jutnak eszembe, kik miután gazdáikat, a fehér ültetvényese- ket és gyarmatosokat kiirtották, szabadságuk élvezé- sét azzal kezdek meg, hogy volt gazdáik ruhátaírt feltörték s összevissza forgatva és cserélve szedték magukra az általuk soha nem próbált és viselt ruhá- kat, inkább majomhoz, mint emberhez hasonlítván, s mikor azután a rablott borok és szivarok élvezetének mámorából nagy nehezen kijózanodtak, maguk is be- látták, hogy ha jobb sorsra méltók is a rabszolgaság-

nál, de arra, hogy egyszerre urakká legyenek, az uri öltözet felvétele s a finom borok és szivarok élvezete nem elegendő.

Ha lehetőség volna abban, hogy oly viszonyok közt, minők közt jelenleg még a nők világszerte él- nek s a műveltség azon stádiumában, hová a legelő- rehaladottabb államokban is eljutottak, a nőemancia- tio egy, a mint azt a legvérmesebb újítók kívánják, sőt követelik, létesülhetne; félek, hogy a nők legna- gyobb része olyan formán járna, mint néger rabszol- gáink jártak gazdáik ráháival, mert közülök nagyon kevés, vagy talán egy sem tudná, hogy az egészen új viszonyok közt, az egészen új életrendben mit lehes- sen, vagy mit kelljen tenni.

Nem, tisztelt barátnóm! nagy horderejű, általános reformok nem létesülhetnek sohasem nagy előzmények nélkül! Példákat nem hozok fel, példa rá a világtör- ténethen feltalálható minden kisebb vagy nagyobb fon- tosságu újítás, mely bizonyára soha nem volt a vélet- lennek, vagy a pillanatnak műve, de melynek mind- egyike oly talajon épült fel, mely rövidebb vagy hosszabb időn át erre egyenesen, czélzatosan előké- szítve volt.

Ön, tisztelt barátnóm! többször felhozta nekem e tárgyra vonatkozólag az amerikai egyesült államokat, hol a nők napról napra nagyobb munkatért foglalnak el, hol a nőknek a közügyekre való befolyása észre- vehetőleg szilárdabb lesz s felemlítette Angliát, hol a nők szavazatképessége tárgyában oly világhírű egyén, mint Brighth, nyújtott a parlament elé törvényjavaslatot, mely ezt csakugyan tárgyalás alá is vette, s habár megbukott is, de az ország legkitűnőbb egyénei közül is számlált híveket, többek közt magát a világhírű író s államférfut Disraelit.

Arra, hogy a nők birjanak e szavazatképességgel, én ezuttal nem szólok semmit, mert nem is szólhatok. Ez — tekintve a nők műveltségének, realis és a köz- ügyekre irányzott képzettségének jelenlegi fokát — nem képezheti — legalább szerintem — még most vita tárgyát. Ez a jövő kérdése, mely jövő igaz, hogy maguknak a nőknek kezébe van letéve, de me- lyet még a bizonytalanság beláthatatlan homálya takar. Én, ha kertembe kimegyek s látom valamelyik kedvenc fámom az egészséges, ép, sokat ígérő, de még meg nem ért gyümölcsöket, sok szép reményt kötök hoz- zájuk s előre tervezetem, hogy mint fogom majd meglepni vele barátaimat, de előre sem a lakoma napját

nem tüzöm ki, sem a meghívókat nem küldöm szét. Ha majd puhul, piroslik, érik a gyümölcs, akkor (és csak akkor) lesz időm mindezt teljesíteni, addig azonban egy szelvény vagy egy jégeső nagyon könnyen meg- hiusíthatja számításaimat. Birnék bár a világ akár melyk legműveltebb nemzetének parlamentjében sza- vazati joggal, ha a nők szavazatképessége kerülne szavazás alá, őszintén kimondom, hogy határozottan „nem“ mel szavaznék, de viszont, ha a nők birnának mindazon képességgel és képzettséggel — természetesen politikai tekintetben is — mely okvetlenül megkiván- tatik arra, hogy valaki az állam ügyeinek intézésébe szavazatával közvetve vagy közvetlenül befolyasson: én volnék az első, ki az „igen“ szót kimondanám. Csakhogy — bátor vagyok kérdeni — a világ melyik államában jutottak már ennyire a nők? s magában Angliában, melyet a világ legműveltebb, legelőreha- lottabb, legfejlettebb államának mondanak, magában Angliában, hol a nők minden bizonynyal oly fokát érték el már a műveltségnek s gyakorlatias irányu képzettségnek, minővel más államok hölgyei — még a német államokéi sem — dicsekedhetnek, magában e művelt, irigylésre méltó Angliában is elérte-e már a női műveltség azt a fejlettségi fokot, mely politikai jogok gyakorlataira jogosít? Bizonyára nem, politikai jogokat gyakorolni, az állam politikai életének inté- zésébe befolyani oly nevelést, oly irányu és terjedelmű képezést feltételez, minőben a nők napjainkban sehol, még Angliában sem részesülnek, s bármily csekély fontosságu és könnyű dolognak tűnjék is fel valaki előtt az „igen“ vagy „nem“ szóznak a szavazó urna előtti kimondása, mi még akkor is, mikor a nők helyzetének előtünk is igen fontos kérdésével foglal- kozunk, mindig számba szeretjük venni, vajjon a nők mostani fejlettsége mellett mit nyernének ilyetén vok- solási joggal maguk a nők, s mit nyerhetne vagy veszthetne maga az állam. Mi férfiak gyermekkorunktól kezdve gyűléseziünk, dikzióziunk, vitatkozunk, ifjusá- gunkat egyletekben, politikai klubokban töltjük, férfio- runkban meg épen csak politikai vagyunk, és mégis — bármily rosszul esik is kimondani — mennyi a politikai éretlenség hazánkban és mennyi a világ bármely politikailag érettebb nemzeténél is?! Én tehát kedves barátnóm! arra szavazok, hogy a nők szava- zatjogának kérdését még most ne tüzük ki napirendre.

U.

(Folytatása következik.)